

Gyermekek biztonsága a kibertérben

A XXI. század egyik legaktuálisabb problémájával kíván foglalkozni: az informatika biztonság és a gyermekek kapcsolatával.

Az internet és a számítástechnika napi szinten már megjelent az iskolákban az oktatásban és azok használata a gyermekek mindennapi életében is fontos szerepet játszik. De az informatikának nemcsak hasznos oldala van, hanem az azon keresztül elérhető káros vagy tiltott tartalmakkal is találkozhatnak a fiatalok, melyek negatívan befolyásolhatják életüket.

A gyermekek ellen elkövetett bántalmazás már nemcsak a családon belül történő erőszakot jelentik, hanem a világháló- illetve a számítástechnika segítségével elkövetett jogsértő cselekményeket is, amelyek károsan hatnak a gyerekek testi-, lelki- és szellemi fejlődésére.

Az informatika biztonság szerepe a gyermek védelemével kapcsolatban nélkülözhetetlen. Ennek tudatában, mind az Európai Unióban, mind Magyarországon is szükségessé vált, hogy ne csak a bűnüldöző szervek lépjenek fel az informatikai bűncselekmények elkövetésekor, hanem azokat megelőzendően már jogalkotói szinten is szükségessé vált egy cselekvési program kidolgozása.

Az előadásban szó lesz a gyermekek internethasználatáról, az őket érő bűncselekményekről, az informatikai eszközök megfelelő használatáról és a kiberbiztonság szükségességéről is.

Számokban nehezen lehetne meghatározni azt, hogy mennyi 18. életévet be nem töltött személy használja az internetet illetve a különböző számítástechnikai eszközöket. Azt gondolom, hogy az informatikával már egész kicsi korban ismerkednek meg vele. Szüleik a jelenlétükben intézik el pénzügyeiket, levelezéseiket. Ráadásul egyre több gyerekjáték is már igazán csak a különböző applikációkon keresztül lesz érdekesebb, illetve egyre több gyártó készít, funkcióban is, külsőleg is az eredeti eszközökhöz hasonló játékot. Ezáltal elkerülhetetlen, hogy a gyermekek már nagyon korán lássák és megismerjék az informatikai eszközöket és a világhálót.

Az internet felhasználási területei lehetnek az oktatás, ismeretszerzés, kapcsolattartás (email, chat, ingyenes telefonálás), szórakozás és lehetne folytatni a sort, akár részletezve a felsoroltakat.

A fiatalok biztonságát a kibertérben számtalan alkalmazás, levelező rendszer hanyag kezelése, helytelenül beállított vagy épp a korosztálynak nem megfelelően kiválasztott közösségi oldalak veszélyeztethetik.

Az egyik legnépszerűbb jelenleg a különböző közösségi oldalak, amelyeken fényképeket, felvételeket tudnak feltölteni, megosztani másokkal a felhasználók, és amelyekhez ismerőseik is hozzá tudnak szólni, esetleg like-olni. A sok esetben látszólag ártatlan, de ugyanakkor rosszindulatú, sértő hozzászólások és megosztások a 18. életévüket be nem töltöttek lelkében, fejlődésében mély nyomokat hagyhatnak. A nevetségessé tevő, megalázó kommentek miatt a

saját osztálytársaik, barátaik körében népszerűtlenné, kirekesztetté tehetik a fiatalokat és sérülhet az önbecsülésük, önértékelésük. Bár sok felhasználónak- különös tekintettel a 18. év alattiakra- a közösségi oldalak használata, a különböző, most divatos selfiek- nek a közzététele jó móka, szándékuktól eltérően, épp az ilyen önmutogatással válhatnak áldozattá.

Ugyanúgy említeni lehet a szintén nagy népszerűségnek örvendő online játékokat, amelyek nemcsak a számítógép elé szegezi a fiatalokat, azzal, hogy folyamatos aktivitást várnak el tőlük. Sokszor kérhetnek tőlük adatokat, vagy éppen bizonyos összeg átutalását, bankszámla vagy bankkártya adatok megadását kéri magasabb játékszint eléréséhez. Sok internetes játék ugyanakkor vírusokat juttat a számítógépre, amellyel hozzáférhetnek a személyes adataikhoz és azt megszerezve, visszaélhetnek vele. (Egyébként a nem megfelelő korosztálynak szóló játékok szereplőivel sokszor annyira képes azonosulni a gyerek, hogy olykor a valóságtól képtelen megkülönböztetni és a mindennapjaira erős befolyással lehet.)

Mindenképpen tisztázni kell először azt, hogy mit is jelent, hogy egy adott internetes oldalon található tartalom jogellenes vagy káros tartalmú!

A világhálón elérhetőek rasszista, pedofil, kábítószer előállítására alkalmas, vagy éppen kábítószer terjesztő, hozzájárulás nélkül sértő módon hozzáférhetővé tett tartalmakat megjelenítő, esetleg zaklató oldalak. Ezek az ún. jogellenes tartalmak, melyek letöltése, az azokra való feltöltés vagy azokon található tartalom igénybevétele bűncselekményt valósít meg, szankció fűződik hozzá.

Ezzel szemben léteznek az ún. káros tartalmak, amelyek bár bűncselekményt nem valósítanak meg, a rajta lévő képek, videók tartalma nem valósít meg bűncselekményt, ugyanakkor a gyermekek fejlődésére, személyiségére károsak lehetnek. Az ilyen típusú tartalmakhoz nem fűződik szankció.

Hogyan lehetséges a gyermekek védelme a kibertérben?

A szülők a gyermekeik megóvása érdekében sokszor pénzt, időt nem kímélve veszik meg a legjobb gyerekülést, fej,-könyök- vagy lábszárvédőt és egyéb testet óvó felszerelést. Ugyanakkor a számítógép használatukat nagyon sokszor nem vagy csak felületesen ellenőrzik és ugyanez a hanyagság igaz lehet a tartalomszűrő szoftverek használatára vagy éppen a nem alkalmazására is. Nagyobb hangsúlyt kap még mindig az, hogy mennyi időt töltenek el a diákok a számítógép előtt, mint az, hogy mire használják az internetet és milyen oldalakat, webes felületeket látogatnak.

Az interneten történő jogsértések, amelyekkel kapcsolatba kerülhetnek a fiatalok, mint felhasználók:

- gyermekpornográfia
- zaklatás és internetes zaklatás (cyberbullying)
- zsarolás
- kényszerítés
- becsületsértés
- becsület csorbítására alkalmas hamis hang-vagy képfelvétel készítése

- becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel nyilvánosságra hozatala
- magántitok megsértése

A fenti deliktumok azok, amelyek elkövethetők a gyermekek sérelmére, és amelyek mind a lelki, mind a testi fejlődésüket károsan befolyásolhatja.

A gyermekek védelmének biztosításának módja egyrészt maga az informatikai rendszer védelme, pontosabban az azon keresztül elérhető tartalmak. Másrészt pedig a folyamatos oktatások, amelyek során meg kell ismertetni, megértetni mind a fiatalokkal, mind a szülőkkel, pedagógusokkal, hogy az internet nem szabad tér, a tartalmuk nem minden esetben valós.

A számítástechnikai bűncselekmények elkövetésének jellemzői, amely többek között az anonimitás, a nyitottság, a gyorsaság, a magas fokú látencia, mind-mind olyan „adottság”, ami kedvez a bűnözőknek és amelyek miatt a felhasználóknak- főleg a 18. életévüket be nem töltött, életéveik miatt tapasztalatlan használóknak-sokkal nagyobb veszélyt hordozhat, mint azt el lehetne képzelni.

Véleményem szerint nem feltétlenül elég az, hogy csak a szülő vagy csak a gyerek ismeri meg a kibertérben rá leselkedő veszélyt. Elsősorban a gyerekeknek a szülővel együtt kellene, hogy megtanulja, akár egy elképzelt helyzetben szimulálva bemutatni a különböző lehetőségeket, kiélezve az internet negatív oldalára és felkészítve a megfelelő biztonságos használatra.